

Coğrafya Öğretimi Açısından Yeni Nesil Eğitim Kaynağı OGM- Materyal Uygulaması İçeriklerinin İncelenmesi

Examining the Contents of the New Generation Educational Resource OGM-Material Application in terms of Geography Teaching

Ziya İNCE¹, M.Mücahit YENTÜR²

¹Doç.Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, zince@nku.edu.tr,
(<https://orcid.org/0000-0001-7389-8083>).

²Dr., İzmir İl Milli Eğitim Müdürü, myentur@hotmail.com, (<https://orcid.org/0000-0003-4382-7502>).

Geliş Tarihi: 27.11.2022

Kabul Tarihi: 20.12.2022

ÖZ

Eğitim ve öğretimin kalıcı olmasında öğretene ve öğrenene arasındaki etkileşim yanında kullanılan teknikler ve araçların da etkisi büyüktür. Bu açıdan 21.yüzyılın hızla gelişen ve değişen dünyasında eğitim ve öğretim kaynakları da değişmekte ve gelişmektedir. 20.yüzyıl sonlarına kadar klasik eğitim araçları kullanılırken, 2000 yılından sonra eğitim araçları arasına teknolojik araçlar hızlı bir giriş yapmıştır. Bütün derslerde ve disiplinlerde olduğu gibi coğrafya eğitiminde de kullanılan öğretim araçları değişmiş ve çeşitlenmiştir. Bu araştırmanın amacı; 21.yüzyılda öğretim kaynakları arasına giren Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen OGM Materyal eğitim uygulamasının coğrafya branşına ait öğretim içeriklerinin incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma yönteminde doküman incelemesi tekniği ile gerçekleştirilmiştir. İncelenen OGM Materyal eğitim uygulamasında 6 ana başlık ve 26 alt başlığın olduğu, bu başlıklar altında 49.586 içeriğin öğretmen ve öğrencilere sunulduğu görülmüştür. Coğrafya branşına ait içeriklerin Dinamik uygulamalar ve Projeler dışında bütün başlıklar altında yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca coğrafya içeriklerinin Coğrafya Dersi Öğretim Programı ile uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen veriler ve sonuçlar ışığında OGM Materyal eğitim uygulamasının özellikle coğrafya dersinde ihtiyaç duyulan harita, video, animasyon, 3B yapılar gibi ders materyalleri ile eğitim kaynak çeşitliliğini arttıracak ve öğretilen konuların daha kalıcı olmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu platformun daha iyi kullanılması için öğretmen ve öğrencilere daha çok tanıtımının yapılması ve sistemsal bazı hataların düzeltilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: OGM Materyal, Coğrafya öğretimi, Materyal kullanımı, Eğitim öğretim araçları, Eğitimde teknolojileri.

ABSTRACT

In addition to the interaction between the teacher and the learner, the techniques and tools used have a great effect on the permanence of education and training. In this respect, education and training resources are also changing and developing in the rapidly developing and changing world of the 21st century. While classical education tools were used until the end of the 20th century, technological tools made a rapid entry into education tools after 2000. As in all courses and disciplines, the teaching tools used in geography education have changed and diversified. The purpose of this research; It is the examination of the teaching resources of the geography branch of the OGM Material education application, which was developed by the Ministry of National Education General Directorate of Secondary Education, which became one of the teaching resources in the 21st century. The research was carried out with the document

analysis technique in the qualitative research method. It was observed that there were 26 sub-titles under 6 main titles in the examined OGM Material education application, and 49,586 contents were presented to teachers and students under these titles. It has been determined that the contents of the geography branch are included under all headings except Dynamic applications and Projects. In addition, it was concluded that the geography contents were compatible with the Geography Course Curriculum. In the light of the data and results obtained, it is thought that the OGM Materials education application will increase the diversity of educational resources with course materials such as maps, videos, animations, 3D structures, which are especially needed in geography lessons, and will ensure that the taught subjects are more permanent. For better use of this platform, it is recommended to promote it more to teachers and students and to correct some systemic errors

Key Words: OGM Material, Geography teaching, Use of material, Educational teaching tools, Technologies in education.

GİRİŞ

Eğitim ve öğretimde kullanılan araçlar, kaynaklar ve mekanlar her geçen gün değişmekte ve gelişmektedir. 20.yüzyılda defter, kitap, kalem ve okuldan ibaret olan eğitim ve öğretimde kullanılan araçlar, kaynaklar ve mekanlar; 21.yüzyılda gelişen teknoloji ile çeşitlenmiş ve gelişmiştir. Bilgisayar, internet, yazıcı, etkileşimli tahta ve dokunmatik ekranlı akıllı cihazlar eğitim ve öğretimin çehresini değiştirmiş, zaman ve mekâna bağlılığını ortadan kaldırmıştır.

Teknolojinin gelişmesi ve üretim maliyetlerinin düşmesi sebebi ile eğitimde bilgisayar programlarından e-kitaplara kadar çok geniş yelpazede pek çok yeni materyal kullanılmaya başlanmıştır (Turan, 2022). Örneğin eskiden sadece öğretmen tarafından tahtaya yazılan ve çizilen eğitim unsurları günümüzde bilgisayar programları ile çok rahatlıkla yapılabilmektedir. Bu bakımdan Kiriş-Avaroğulları (2019) çalışmasında yazı ve çizimlerin öğrencinin derse ilgisini arttırdığı bu münasebet ile sınıflarda tahta kullanımının ve grafik materyaller ile çalışmanın önemi üzerinde durmuştur. Teknolojinin donanımı yanı sıra, bu donanım ile yapılan materyaller de eğitime katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda Öztaş (2019) teknolojik araçların tarih öğretiminde öneminin giderek arttığını ve öğrencilere bazı becerilerin kazandırılmasında görsel ve işitsel unsurlar yanında filmlerin de bir eğitim aracı olduğunu belirtmesi önemlidir.

Coğrafya öğretiminde kullanılan araçlar, kaynaklar ve mekanlar coğrafya öğretimi sırasında öğretmen tarafından farklı yoğunlukta kullanılmaktadır. Bu araçlar ve kaynaklar coğrafya dersinin özelliğinden dolayı yazılı, basılı, işitsel ve görsel kaynaklar şeklinde sınıflanabilir (Ünlü, 2014, s. 389). 2000’li yılların başından itibaren gelişen bilgi iletişim teknolojisi coğrafya öğretiminde önemli bir araç ve kaynak zenginliği oluşturmuştur. Bu anlamda Milli Eğitim Bakanlığı yazılı ve basılı materyaller yanında 2010’da Fatih projesi (MEB, 2010) ve 2012 yılında EBA platformu (MEB, 2013) projesi ile öğrencilere interaktif ortamda materyal sağlamıştır. 2019’da yılında ise bunu bir adım ileri götürerek OGM-Materyal [Ortaöğretim Genel Müdürlüğü] eğitim portalı (OGM, 2022) (internet sitesini) ve OGM-Materyal Soru Bankası uygulamasını hayata geçirmesi eğitim ve öğretim kaynakları açısından önemli gelişmelerdendir. Bu gelişmelerin coğrafya eğitim ve öğretiminin de olumlu gelişmesine katkı sağlayacağı muhakkaktır.

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından eğitim öğretim materyallerinin çeşitliliğinin ve niteliklerinin artırılması, üretilen ders içeriklerinin öğretmen ve öğrencilerle paylaşılması amacıyla oluşturulan OGM-Materyal webportalı (e-içerik ambarı) sürekli güncellenmekte ve içeriği zenginleşmektedir (OGM, 2022).

OGM-materyal platformunda; OGM tarafından hazırlanan etkileşimli ders kitapları, beceri temelli kitaplar, İngilizce game activity kitabı, 3 boyutlu içerikler, dinamik uygulamalar, YKS hazırlık içerikleri, mini denemeler, deneyler, video çözümlü soru bankası, çalışma defteri, kazanım kavrama etkinlik kitabı, kavram öğretim kitabı, ders anlatım sunuları, ders anlatım videoları, konu özetleri ve yazılıya hazırlık videoları yer almaktadır. Toplam 49.586 içerik ile

bir lise öğrencisinin ihtiyaç duyabileceği bütün kaynaklar tek bir adreste toplanmış durumdadır. OGM-Materyal platformu aynı zamanda bilgisayar, telefon ve tabletlere tam uyumlu olarak hazırlanmış ve içerikleri indirildikten sonra çevrim dışı çalışabilme özelliğine sahiptir.

Araştırma sahası olarak henüz çok fazla incelenmeyen OGM materyal eğitim platformu yanında, Milli Eğitim Bakanlığının temel dijital eğitim platformu olan EBA sisteminin eğitime etkileri farklı araştırmacılar tarafından detaylı araştırılmıştır. Örneğin Tanrıku (2017) EBA'nın Türkçe öğretimindeki yeterliliğini, Kuloğlu ve Bay (2018) İngilizce öğretmenlerinin EBA'yı kullanma durumlarını, İnanoğlu (2019) Sosyal bilgiler eğitiminde ve Karabacak (2022) İngilizce eğitiminde EBA kullanımının etkilerini araştırmıştır. Özellikle EBA içeriklerinin kullanımı konusunda birçok tez çalışmasının da yapıldığı (Elçiçek, 2019; Akça, 2021; Taş, 2022) görülmektedir.

Dijital kaynakların eğitime etkisini araştıran çalışmalar da önemlidir. Bilgisayar destekli eğitimi inceleyen Korkmaz ve Tunç (2010), öğretmenlerin derslerinde bilgisayar kullanımı konusunu ele alırken, yine Korkmaz ve arkadaşları (2019) öğretmenlerin web araçlarına karşı tutumlarını ölçmeye çalışan ölçek geliştirmiştir. Coğrafya alanında dijital araçların kullanılmasını, etkilerini öğrenci başarısını ve değişen programa göre yapısını ölçen farklı çalışmalar bulunmaktadır [Alım ve Girgin (2011); Türker (2016); Ağır (2014); Hacıoğlu (2019)]. Ayrıca; Demirkaya ve Tokcan (2006); Şahin, Bilgili ve Kocalar (2015); Şanlı, Sezer ve Pınar (2016)'ın yaptığı çalışmalar bu konuda önemlidir. Ancak OGM Materyal Eğitim Portalındaki coğrafya içeriklerini inceleyen bir çalışmaya raslanmamıştır.

1.1. Amaç ve Önem

Araştırmanın amacı; OGM Materyal yeni nesil eğitim uygulaması üzerinde yer alan temel branşlardan biri olan coğrafya branşına ait içeriklerin incelenmesidir. Bu temel hedef doğrultusunda aşağıdaki alt sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Yeni nesil eğitim portalı OGM Materyal'in genel özellikleri nasıldır?
- 2- OGM Materyal portalındaki coğrafya içeriğinin klasik eğitim araçlarından farkı nedir?
- 3- Bu platformda yer alan coğrafya branşına ait içeriğin Coğrafya öğretim programı ile uyumu nasıldır?

Bu araştırma yeni nesil eğitim bir eğitim kaynağı olan OGM Materyal Eğitim Portalındaki coğrafya içeriklerinin ilk defa incelenmesi açısından önem arz etmektedir.

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma OGM Materyal eğitim portalındaki coğrafya içeriklerini incelem amacıyla nitel araştırma yönteminde doküman incelemesi tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda veriler araştırmacılar tarafından gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi çoklu veri toplama kaynakları ile toplanmaktadır (Creswell 2020). Bu sebeple bu araştırmanın verileri doküman incelemesi tekniği ile elde edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre doküman incelemesi, incelenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin taranması, analiz edilmesi ve raporlanmasını kapsamaktadır.

2.2. Evren- Örneklem

Araştırmada OGM Materyal eğitim portalındaki coğrafya içerikleri temel alınmış ve bu platformdaki içerikler ile sınırlı kalınmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri; eğitim platformundaki içeriklerin incelenmesi, kullanılması ve test edilmesi sonucu oluşturulan tablo ve şekiller ile elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada elde edilen veriler OGM Materyal eğitim portalındaki coğrafya içerikleri internet adresinden (<https://ogmmateryal.eba.gov.tr/>) incelenerek toplanmıştır. Eğitim portalındaki her menü ve alt menüler açılarak coğrafya içeriklerine ulaşılmış, her sınıf seviyesindeki içerikler tek tek incelenerek betimsel analiz tekniğiyle sınıflanmış, tablolaştırılmış ve içerik şekilleri eklenerek yorumlar yapılmıştır.

2.5. Araştırmanın Etik İzni

Bu çalışmada insan katılımcıları içeren faaliyetler (görüşmeler, anketler ve soru formları) yer almadığı için etik kurul izni alınmamıştır.

BULGULAR

3.1. Yeni Nesil Eğitim Portalı OGM Materyal'in Genel Özellikleri

OGM-Materyal nesil eğitim portalı Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Öğretim Materyalleri ve İçerik Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından 2019 yılında yayın hayatına başlamıştır. Bu portalda yer alan coğrafya ders içerikleri araştırmamızın temelini oluşturmaktadır (Şekil.1). Yayın hayatına başladığı tarihten itibaren Millî Eğitim Bakanlığı portalın tanıtımı için başta Ankara olmak üzere İzmir, Samsun, Trabzon ve Konya gibi illerde tanıtım toplantıları yapılmaktadır (OGMmateryal, 2022).



Şekil 1. OGM-materyal eğitim portalı ana sayfası.

OGM-Materyal nesil eğitim eğitim portalı Şekil 1'de görüldüğü üzere 6 ana menüden (Etkileşimli kitaplar, Beceri temelli kitaplar, Soru Bankası, YKS Hazırlık, Ders Anlatım, 3B Modeller, Uygulamalar, Projeler) oluşmaktadır. Her menü altında farklı sayıda alt içeriğe açılan sayfalar yer almaktadır. Portalın ilk açılan ana sayfasında çıkan göstergelere göre Kasım 2022 tarihi itibarıyla 49.586 içeriğin olduğu görülmektedir.

OGM-Materyal yeni nesil eğitim portalının 8 ana başlığı olmasına karşılık Kasım 2022 tarindeki güncelleme ile bu menü sayısı 6'ya indirilmiştir. Ancak kaldırılan menülerdeki içerikler ana sayfa sekmelerinde hala yerini korumaktadır. Ayrıca OGM-Materyal eğitim portalı içinde sadece soru bankasına ait bölüm, uygulama mağazalarından (App Store, Google Play Store) mobil cihazlara indirilen uygulama ile öğrencilerin hizmetine sunulduğu dikkat çekmektedir.

OGM-Materyal internet sitesinde yer alan 6 menü detaylı incelendiğinde ise şu özellikler ortaya çıkmaktadır. Etkileşimli kitaplar menüsünde 6, Beceri temelli kitaplar menüsünde 2, Soru Bankası menüsünde 15, YKS Hazırlık menüsünde 4, Ders Anlatım menüsünde 4 ve Yönetici ve Öğretmen Kütüphanesi menüsünde 1 adet alt başlığın olduğu dikkat çekmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. OGM-materyal eğitim portalı ana menüleri.

A) Etkileşimli Kitaplar	B) Beceri Temelli Kitaplar	C) Soru Bankası	D) YKS Hazırlık	E) Ders Anlatım	F) Yönetici ve Öğretmen Kütüphanesi
6	2	15	5	4	1
1 Ders Kitapları	Beceri Temelli Etkileşimli Kitaplar	Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Felsefe, T.C. İnk. Tarihi ve Atatürkçülük	YKS Kampı	Konu Özetleri	Değerler Eğitimi
2 Kazanım Kavrama	Kazanım Bazlı Beceri Temelli Etkinlikler	Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, İngilizce, Fen Lisesi (Mat, Fizik, Kimya, Biyoloji), Din Kültür ve Ahlak Bilgisi	Mini Denemeler	Ders Anlatım Sunuları	
3 Çalışma Defterleri		Konu Anlatımlı (Video)	Ders Anlatım Videoları		
4 Kavram Öğretimi Çalışmaları					
5 Games & Activities		3 Adım Soru Bankası	Yazılıya hazırlanıyor		
6 Liseye Hoş Geldin					

Tablo 1 incelendiğinde OGM-Materyal internet sitesinde yer alan 6 menüdeki eğitim içeriklerinin zenginliği anlaşılmaktadır. Ortaöğretim kurumlarında okutulan bütün branşlarda, her seviyede ve her okul türündeki öğrenci grubuna hitap eden materyallerin bulunması dikkat çekmektedir. Bulgular bölümünde bundan sonraki bölümlerde Tablo 1'deki yapıya göre içerikler incelenecektir.

3.2. OGM Materyal Portalındaki Coğrafya İçeriğinin Klasik Eğitim Araçlarından Farkı

Araştırmanın ikinci alt problemi olan OGM Materyal yeni nesil eğitim portalında bulunan coğrafya branşına ait içeriğin yapısı incelendiğinde zengin bir içeriğin olduğu görülmektedir. OGM Materyal portalındaki içerikler klasik eğitim kaynaklarından farklı bir yapıya sahiptir. Klasik sistemde sadece basılı kitap, defter, atlas ve küre gibi eğitim araçları kullanılırken, OGM Materyal yeni nesil eğitim portalında; pdf kitaplar, etkileşimli kitaplar, videolar, oyunlar, interaktif haritalar, animasyonlar vb. içerikler bulunması sebebi ile bilişsel, duyuşsal ve devinişsel öğrenme alanlara hitap etmesi bakımında farklı bir yapıya sahiptir.

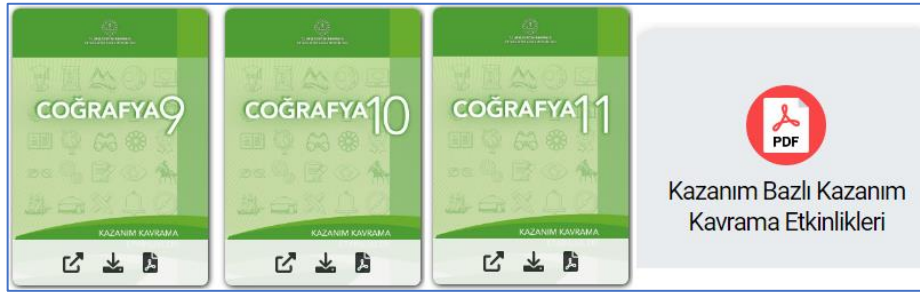
OGM Materyal yeni nesil eğitim portalında bulunan menülerde coğrafya branşına ait içerikler incelendiğinde Etkileşimli Kitaplar (A) ana menüsü altındaki Games & Activities bölümü hariç bütün bölümlerde coğrafya branşına ait içeriklerin sıralandığı görülmektedir. Bu liste altında 4 sınıf seviyesinde ve 4 ünite şeklinde coğrafya içerikleri sıralanmaktadır.

Etkileşimli Kitaplar (A) menüsü alt bileşenlerinin birincisini Ders Kitaplarının (A1) olduğu görülmektedir. Bu menüde 4 sınıf seviyesinde coğrafya ders kitaplarının sıralandığı görülmektedir. Örneğin 10.sınıf Coğrafya ders kitabı seçildiğinde açılan sayfada 4 ünitelerden oluşan ders kitabı bölümleri kaşımıza gelmektedir (Şekil 2).



Şekil 2. Etkileşimli kitaplar menüsü coğrafya10 ders kitabı bölümleri.

Etkileşimli Kitaplar (A) menüsü alt bileşenlerinin ikincisini Kazanım Kavrama Etkinlikleri (A2) olduğu görülmektedir. Bu menü altında; Kazanım Kavrama Etkileşimli Kitap, Kazanım Bazlı Kazanım Kavrama Etkinlikleri şeklinde iki bölümün yer aldığı görülür. Kazanım Kavrama Etkileşimli Kitap bölümünde 67 sayfalık Coğrafya9, 70 sayfalık Coğrafya10 ve 26 sayfalık Coğrafya11 kitapların sıralandığı görülür. Ayrıca Kazanım Bazlı Kazanım Kavrama Etkinlikleri bölümünde ise coğrafya içerikleri sınıf, ders, ünite ve kazanım seçeneklerine göre listelenebileceği bir yapı yar almaktadır. (Şekil 3).



Şekil 3. Etkileşimli kitaplar menüsü kazanım bazlı kazanım kavrama etkinlikleri bölümleri.

Etkileşimli Kitaplar (A) menüsü üçüncü alt bileşeni Çalışma Defteri Bölümü (A3) seçildiğinde Coğrafya dersine ait Ders Defterlerinin 4 sınıf seviyesinde defterlerin 8 fasikül halinde sıralandığı görülmektedir (Şekil 4). Her fasikül 16 ile 20 sayfa içeriğe sahiptir.



Şekil 4. Etkileşimli kitaplar menüsü coğrafya 9 ders defteri fasikülleri.

Etkileşimli Kitaplar (A) menüsü alt bileşenlerinin dördüncü bileşenin Kavram Öğretimi Çalışmaları (A4) olduğu görülmektedir. Bu menü altında; Kazanım Öğretimi Etkileşimli Kitap, Kazanım Bazlı Kavram Öğretimi Etkinlikleri şeklinde iki bölümün yer aldığı görülür. Kazanım Öğretimi Etkileşimli Kitap bölümünde 137 sayfalık Coğrafya9, 41 sayfalık Coğrafya10 ve 95 sayfalık Coğrafya11 ve 65 sayfalık Coğrafya12 kitaplarının sıralandığı görülür. Ayrıca Kazanım Bazlı Kavram Öğretimi Etkinlikleri bölümünde ise coğrafya içerikleri sınıf, ders, ünite ve kazanım seçeneklerine göre listelenebileceği bir yapı yer almaktadır. (Şekil 5).



Şekil 5. Etkileşimli kitaplar menüsü kavram öğretimi çalışmaları bölümleri.

Etkileşimli Kitaplar (A) menüsü alt bileşenlerinin beşincisi Games & Activities (A5) bölümü İngilizce dersine ait etkinlikler yer almaktadır. Altıncı bileşen olan Liseye Hoş Geldin (A6) bölümünde ise 24 sayfadan oluşan Liseye Hoş geldin Yaz Etkinlikleri kitabı yer aldığı görülür.

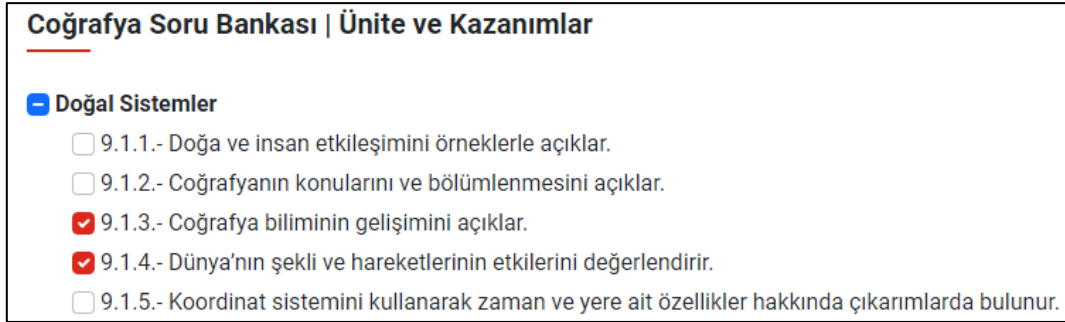
OGM Materyal eğitim portalı Beceri Temelli Kitaplar (B) menüsü incelendiğinde Beceri Temelli Etkileşimli Kitap (Etkinlik Kitabı ve Kitap Kullanım Rehberi) ve Kazanım Bazlı Beceri Temelli Etkinlikler olmak üzere iki alt bileşenden oluştuğu görülmektedir. Beceri Temelli Etkileşimli Kitap bölümünde 4 sınıf seviyesinde ve 4 üniteden oluşan coğrafya içerikleri ve ayrıca kullanım rehberleri bulunmaktadır. Coğrafya9 kitabı 128 sayfadan, Coğrafya10 kitabı 144 sayfadan, Coğrafya11 kitabı 154 sayfadan ve Coğrafya12 kitabı 128 sayfadan oluştuğu görülür. Kazanım Bazlı Beceri Temelli Etkinlikler bölümünde ise bütün branşlara ait ders anlatım sunumları ve materyallere kolayca ulaşılabilmesi anlatılmakta ve ayrıca bir materyal paylaşımı yapılmadığı görülmektedir.



Şekil 6. Beceri temelli kitaplar menüsü bölümleri.

OGM-Materyal Eğitim Portalı Soru Bankası Menüsü (C) incelendiğinde bu menü altında Coğrafya dersine ait ve 4 sınıf seviyesinde soru bankalarının sıralandığı görülmektedir. Soru bankasının ait olduğu sınıf seçildiğinde, o sınıfa ait kazanımlar ünite bazlı olarak

sıralanmaktadır (Şekil 7). Coğrafya soruları, coğrafya öğretim programındaki kazanımlara göre kategorize edildiği gözlenmiştir.



Şekil 7. OGM-materyal eğitim portalı soru bankası ünite kazanımları.

Burada soru bankasına ait kazanımlardan işlenen kazanımlar seçilerek sorular ekrana getirilir. Böylece öğrenciler hazırlanan bu testler ile kendisini test edebilir veya öğretmenler öğrencilerine işlediği konular ile ilgili soru sormak amacıyla konu kavrama testleri oluşturabilir. Ancak bu bölümde şu an test oluşturma faaliyetinde bazı sıkıntıların olduğu gözlenmiştir.

Eğitim Portalının YKS Hazırlık Menüsü (D) incelendiğinde YKS Kampı, Mini Denemeler, Konu Anlatımlı (Video) ve 3 Adım Soru Bankası olmak üzere dört alt bileşenden oluştuğu görülmektedir (Şekil 8). YKS Kampı bölümünde (TYT ve AYT denemeleri ve 16 coğrafya testi), Mini Denemeler bölümünde (bütün denemelerde), Konu Anlatımlı (Video) bölümünde (8 video ders) ve 3 Adım Soru Bankası bölümünde (114 sayfalık soru bankası) yer alan içerikler coğrafyayı anlama ve üniversiteye hazırlık açısından önemli görülmektedir.



Şekil 8. YKS hazırlık menüsü bölümleri.

Ders Anlatım Menüsü (E), OGM-Materyal Eğitim Portalının beşinci bileşenini oluşturmaktadır. Bu menü incelendiğinde Konu Özetleri, Ders Anlatım Sunuları, Ders Anlatım Videoları, Yazılıya Hazırlanıyorum olmak üzere dört alt bileşenden oluştuğu görülmektedir. Bu menüdeki alt bileşenlerden Konu Özetleri bölümünde coğrafya branşında her sınıftan 30 toplam 120 özet, Ders Anlatım Sunuları bölümünde coğrafya branşında her sınıftan 32 toplam 128 sunu, Ders Anlatım Videoları bölümünde coğrafya branşında her sınıftan 32 toplam 128 video ve Yazılıya Hazırlanıyorum bölümünde toplam 16 dosya içerik yer almaktadır (Şekil 9).



Şekil 9. Ders anlatım menüsü bölümleri.

Portalın Yönetici ve Öğretmen Kütüphanesi (F) menüsü Değerler Eğitimi: Öğretim Programlarında Yer Alan Kök Değerler Temalı Etkinlik Kitabı adlı bir içerik bulunmaktadır. Coğrafya öğretim programının içinde de yer alan temel değerlerin tamamı bu kitapta 10 bölüm halinde sunulmaktadır. Bu kitapta ile eğitim ve öğretimde sadece bilgi bazlı öğrenme ile yetinilmediği, öğrencilerin değer, inanç, duygu ve tutum gibi duygusal davranışlarının da gelişiminin amaçladığı görülmektedir.

OGM-Materyal Eğitim Portalında ana menülerde olmamasına karşın, ana sayfada yer alan 3B Modeller, Uygulamalar ve Projeler menüleri de coğrafya içerikleri açısından incelenmiştir. 3B Modeller menüsü incelendiğinde Coğrafya branşında (Coğrafya9'da 2, Coğrafya10'da 17, Coğrafya11'de 1 ve Coğrafya12'de 3) toplam 23 içeriğin bulunduğu görülür. Bu 3B Modeller öğrencilerin konuları kavramalarına faydalı olacağı açıktır. Uygulamalar menüsü incelendiğinde Dinamik Uygulamalar ve Etkileşimli Uygulamalar olmak üzere iki alt bileşenden oluştuğu görülmektedir. Dinamik Uygulamalar bölümünde coğrafi içerik bulunmaz iken Etkileşimli Uygulamalar bölümünde 9.sınıfta 100 etkileşimli uygulama, 10.sınıfta 100 etkileşimli uygulama, 11.sınıfta 100 etkileşimli uygulama ve 12.sınıfta 100 etkileşimli uygulama olmak üzere toplam 400 uygulama görülmektedir. Bu uygulamalar Kavram eşleştirme, Olay örgüsü sıralama, Kavram tanımı, Çoklu seçim, Resim üzerinde eşleştirme, Çözümlü soru, Hafıza oyunu, Boşluk doldurma, Sınıflandırma, Resim maskeleyme ve Video türlerindedir. Projeler menüsü incelendiğinde Deneyler, Canlı Felsefe Sözlüğü, Şairlerin Dilinden, Aktif Sözlük, Bilgi Yarışması, Düşünüyorum Etkinlikleri olmak üzere 6 alt başlıktan oluştuğu görülmektedir. Bu alt başlıklarda coğrafya içeriği bulunmamaktadır.

3.3. OGM Materyal Yeni Nesil Eğitim Portalındaki Coğrafya Branşına Ait İçeriğin Coğrafya Öğretim Programı ile Uyumu

Coğrafya Dersi Öğretim Programı (CDÖP) incelendiğinde 9.sınıf seviyesinde 22 kazanım, 10.sınıf seviyesinde 34 kazanım, 11.sınıf seviyesinde 29 kazanım ve 12.sınıf seviyesinde 40 kazanım olmak üzere toplamda 125 kazanımın bulunduğu görülür (MEB, 2018). OGM-Materyal yeni nesil eğitim portalı alt bileşenlerinde yer alan bütün materyallerin Ortaöğretim Kurumları Coğrafya Dersi Öğretim Programı ile uyumlu olduğu, her sınıf seviyesindeki programda tema ve kazanımları takip ettiği ve birçok uygulamada ünite ve kazanımların temel alındığı görülmektedir. Örneğin Soru Bankasından soru seçilirken kazanımlar seçildikten sonra listele tuşuna basıldığında soruların sıralanması güzel bir örnektir. Diğer içeriklerde de bu duruma dikkat edildiği tespit edilmiştir. Bu örneklerden de anlaşıldığı üzere, OGM-Materyal platformunda öncelikle CDÖP'da yer alan bütün kazanımlar sınıf seviyesine göre sırlandığı ve buna göre içeriklerinde sunulduğu anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde hayatın bütün alanlarında olduğu gibi eğitimi alanına da teknolojinin etkisi söz konusudur. Turan (2022) bu durumu teknolojinin gelişimi ve üretim maliyetlerinin düşmesine bağlamıştır. Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığının liderliğinde teknolojinin eğitime entegrasyonu için birçok yeni proje yürütülmektedir. OGM-Materyal yeni nesil eğitim portalı bu alanda yürütülen projelerden biridir. Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 2019 yılında yayın hayatına başlattığı ve her geçen gün geliştirerek zenginleştirdiği OGM-Materyal nesil eğitim portalında yer alan Coğrafya içerikleri incelenerek bazı sonuçlar elde edilmiştir.

OGM-Materyal yeni nesil eğitim eğitim portalında Kasım 2022 tarihi itibarıyla 49.586 içeriğin bulunması ve bütün branşlarda, her seviyede ve her okul türündeki öğrenci grubuna hitap eden materyallerden oluşması önemli bir sonuçtur. Konuların pekiştirilmesi, daha detaylı kavranması bakımında bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlara yönelik becerilerin geliştirilmesi açısından internet sitesinde yer alan materyaller yüksek bir içerik zenginliğini yansıtmaktadır.

Bu yeni nesil eğitim portalı coğrafya branşında zengin bir içeriğe sahiptir. Coğrafyaya ait bu içerikler klasik eğitim araçlarından farklıdır. Klasik yapıda sadece basılı kitap, defter, atlas ve küre gibi eğitim araçların ön planda olduğu sonucu tespit edilirken, OGM Materyal portalında öğrencilerin bütün öğrenme alanlarına hitap eden içeriklerin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu yapısı ile Tarıkulu (2017)’nin çalışmasından farklılık göstermektedir. Çünkü Tarıkulu (2017) araştırmasında EBA içeriklerinin Türkçe dersi temel becerilerini karşılamaya yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Kuloğlu ve Bay (2018)’da İngilizce öğretmenlerinin EBA’da bulunan ders içeriklerini sayıca yeterli bulsa da verimlilik açısından yetersiz bulmuştur. Ayrıca Demir, Özdiç ve Ünal, (2018) ise öğretmen ve öğrencilerin EBA projesinden yeterli derecede yararlanmadıklarını bu sebeple katılımları arttırmak amacıyla çalışmaların yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda OGM materyal portalı dijital içerikler açısından önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Araştırma sonucunda OGM Materyal yeni nesil eğitim portalı menülerinde yüksek oranda coğrafya içeriği tespit edilmiştir. Örneğin Ders kitapları, Beceri Temelli Kitaplar, Çalışma Defterleri, Ders Anlatım Videoları, 3B modeller ve Etkileşimli Uygulamalar gibi bölümlerde 4 sınıf seviyesinde ve 4 ünite şeklinde yüzlerce coğrafya içeriğinin bulunduğu görülmüştür. Bu özelliği ile Öztaş (2019)’ın belirttiği gibi eğitimde klasik araçlar yanında görsel ve işitsel unsurların kullanılması düşüncesi ile örtüşmektedir. Ayrıca OGM Materyal platformunda yer alan yazılar, çizimler ve grafikler Kiriş-Avaroğulları (2019)’nın belirttiği gibi öğrencinin derse ilgisini arttıracakı düşünülmektedir.

Son olarak OGM-Materyal yeni nesil eğitim portalında bulunan coğrafya branşına ait içerikler Ortaöğretim Kurumları Coğrafya Dersi Öğretim Programı doğrultusunda olduğu, her sınıf seviyesindeki tema ve kazanımları takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara göre OGM-Materyal yeni nesil eğitim portalı zengin coğrafya içeriklerine sahiptir. Bu içeriklerin bütün öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanması için tanıtım faaliyetlerine önem verilmesi, ders içeriklerinin her geçen gün ilerleyen teknolojik gelişmelere göre güncellenmesi, portalda yer alan menülerin kullanımında karşılaşılan aksaklıkların (özellikle açılmayan sayfalar ve karekodlar) giderilmesi, öğrencilerin bu sistemi daha çok kullanması için mobil altyapısının güçlendirilmesi önerilmektedir. Ayrıca gelecekte OGM materyal kullanımı konusunda öğretmenlerin görüşlerini yansıtan yeni araştırmaların yapılması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağır, A. (2014). Etkileşimli tahtalar için orta öğretim coğrafya videolarının değerlendirilmesi: öğretmen görüşleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 31-37.
- Akça, T. (2021). *Aydın il merkezinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı kullanım alışkanlıklarının belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Alım, M., ve Girgin, M. (2011). Öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre 9. sınıf coğrafya derslerinde yararlanılan araç-gereçler ile materyal ve öğretim yöntemleri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 9(12), 25-42.
- Creswell, J. W. (2020). *Nitel araştırma yöntemleri (5.Baskı)*, M. Bütün and S.B. Demir, Çev.(Eds.). İstanbul: Siyasal Kitapevi.
- Demir, D., Özdiç, F. & Ünal, E. (2018). eğitim bilişim ağı (EBA) portalına katılımın incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 407-422.
- Demirkaya, H., ve Tokcan, H. (2006). Coğrafya öğretiminde televizyon ve video kullanımı. *Milli Eğitim Dergisi*, 35, 287-298.
- Elçiçek, A. (2019). *Eğitim bilişim ağı (EBA) web sitesinin öğretmenler tarafından kullanım sıklığının incelenmesi: Mardin ili Kızıltepe ilçesi örneği* (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Hacıoğlu, A. (2019). *10. Sınıf coğrafya dersi topoğrafya ve kayaçlar konusunun öğretiminde EBA (Eğitim Bilişim Ağı) destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İnanoğlu, A. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde, eğitim bilişim ağını (EBA) kullanmak: Nasıl ve ne kapsamda?* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karabacak, Ş. (2022). *Pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı (EBA) aracılığıyla gerçekleştirilen İngilizce öğretiminin niteliği: öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri (Erzurum ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kiriş-Avaroğulları, Ö. (2019). Öğretim Araçları ve Öğretimdeki Yeri. İ. H. Demircioğlu, & İ. Turan içinde, *Tarih öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* (4.baskı) (s. 55-63). Ankara: Pegem Akademi.
- Korkmaz, Ö., ve Tunç, S. (2010). Mesleki-teknik eğitim öğretmenlerinin bilgisayar ve internet temelli öğretim materyallerinden yararlanmaya ilişkin görüşleri . *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 263-276.
- Korkmaz, Ö., Arıkaya, C., ve Altıntaş, Y. (2019). Öğretmenlerin dijital öğretim materyali geliştirme özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi çalışması. *Turkish Journal of Primary Education*, 4(2), 40-56.
- Kuloğlu, M.E. ve Bay, E. (2019). İngilizce öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (Eba) kullanım durumlarının incelenmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, 48(224), 327-351.
- MEB. (2010). *Eğitimde fırsatları artırma teknolojiyiyleştirme hareketi projesi (FATİH)*. MEB eğitim teknolojileri genel müdürlüğü: <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php> adresinden 25.10.2022 tarihinde alındı
- MEB. (2013). *Milli Eğitim bakanlığı 2012 faaliyet raporu*. MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı: https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_07/31123903_meb_faaliyet_raporu_2012.pdf adresinden 18.10.2022 tarihinde alındı

- MEB. (2018). *Ortaöğretim coğrafya dersi öğretim programı (2018)*. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Tebiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB. (2022). *Coğrafya 9 çalışma defteri*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Yardımcı Kaynaklar Eğitim Materyali, Yayın No:8244, Ankara.
- OGM. (2022). *OGM Materyal yeni içerikleri ve yeni yüzü ile yayında*. Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü:
<https://ogm.meb.gov.tr/www/ogmmateryalenyeniicerikleriveyeniuyuzuyayayinda/icerik/1406> adresinden 21.10.2022 tarihinde alındı
- OGMmateryal. (2022). *Materyal ve İçerik*. Ortaöğretim genel müdürlüğü öğretim materyalleri ve içerik geliştirme daire başkanlığı: <https://ogmmateryal.eba.gov.tr/> adresinden 22.10.2022 tarihinde alındı
- Öztaş, S. (2019). Tarih öğretiminde film ve belgesel kullanımı. İ. H. Demircioğlu, & İ. Turan içinde, *Tarih öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* (4.baskı) (s. 189-2008). Ankara: Pegem Akademi.
- Şahin, V., Bilgili, M., ve Kocalar, A. O. (2015). Coğrafya lisans öğrencilerinin eğitimdeki inovasyon ile ilgili görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 10(11), 1411-1426.
- Şanlı, C., Sezer, A., ve Pınar, A. (2016). Perceptions of geography teachers to integrating technology to teaching and their practices. *Review of International Geographical Education Online*, 6(3), 234-252.
- Tanrıkulu, F. (2017). EBA'nın Türkçe dersi öğrenme alanlarını karşılama yeterliliğine yönelik öğretmen görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 395-416.
- Taş, A. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin eğitim bilişim ağı (EBA) sınıf gruplarındaki paylaşımlarının fen bilimleri dersindeki akademik başarılarına, eğitsel sosyal ağ kullanım öz-yeterliklerine ve EBA kullanımına yönelik görüşlerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Antalya.
- Turan, İ. (2022). Tarih öğretiminde bilişim teknolojileri. İ. H. Demircioğlu, & İ. Turan içinde, *Tarih Öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal Tasarımı* (4.baskı) (s. 233-249). Ankara: Pegem Akademi.
- Türker, A. (2016). Coğrafya öğretmeni adaylarının FATİH projesine ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE*, 5(3), 16-30.
- Ünlü, M. (2014). *Coğrafya öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (9.Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Tools, resources and places used in geography teaching are used by the teacher in different intensities during geography teaching. These tools and resources can be classified as written, printed, audio and visual resources due to the nature of the geography course (Ünlü, 2014, p. 389). Information and communication technology, which has developed since the beginning of the 2000s, has created an important tool and resource richness in geography teaching. In this sense, the Ministry of National Education provided materials to students in an interactive environment with the Fatih project (MEB, 2010) in 2010 and the EBA platform (MEB, 2013) in 2012, as well as written and printed materials. In 2019, taking this one step further and implementing the OGM-Materyal [General Directorate of Secondary Education]

education portal (OGM, 2022) (website) and the OGM-Material Question Bank application are important developments in terms of education and training resources. These developments have also led to the positive development of geography education and training.

Methods

This research was carried out with the document analysis technique in the qualitative research method in order to examine the geography contents in the OGM Material education portal. In qualitative research, data are collected by researchers through multiple data collection sources such as observation, interview and document review (Creswell 2020). For this reason, the data of this research were obtained by document analysis technique. According to Yıldırım and Şimşek (2013), document review includes scanning, analyzing and reporting written materials containing information about the case or cases examined. For the analysis of the obtained documents and data, the descriptive analysis technique was preferred. The research data were obtained by examining the contents of the OGM-Material education portal <https://ogmmaterial.eba.gov.tr/>. Tables were created and comments were made in line with the obtained data..

Results

As seen in Figure 1, OGM-Material generation education portal consists of 6 main menus (Interactive books, Skill-based books, Question Bank, YKS Preparation, Lecture, 3D Models, Applications, Projects). Under each menu, there are pages opening to a different number of sub-contents. According to the indicators on the first home page of the portal, it is seen that there are 49,586 contents as of November 2022.

Although the OGM-Material new generation education portal has 8 main titles, the number of this menu has been reduced to 6 with the update in November 2022. However, the contents of the removed menus still remain in the homepage icons. In addition, it is noteworthy that only the question bank section of the OGM-Material education portal is offered to students with the application downloaded to mobile devices from application stores (App Store, Google Play Store).

When the 6 menus on the OGM-Material website are examined in detail, the following features emerge. It is noteworthy that there are 6 subtitles in the Interactive books menu, 2 in the Skill-based books menu, 15 in the Question Bank menu, 4 in the YKS Preparation menu, 4 in the Lecture menu, and 1 in the Manager and Teacher Library menu (Table 1).

When the structure of the content of the geography branch in the OGM Material new generation education portal, which is the second sub-problem of the research, is examined, it is seen that there is a rich content. The content in the OGM Material portal has a different structure from the classical education resources. While in the classical system only educational tools such as printed books, notebooks, atlas and globes are used, OGM Material is in the new generation education portal; pdf books, interactive books, videos, games, interactive maps, animations etc. It has a different structure in terms of addressing cognitive, affective and psychomotor learning areas due to its content.

When the Geography Lesson Curriculum (GLC) is examined, it is seen that there are a total of 125 learning outcomes, including 22 outcomes at the 9th grade, 34 outcomes at the 10th grade, 29 outcomes at the 11th grade, and 40 outcomes at the 12th grade (MEB, 2018). It is seen that all the materials in the sub-components of the OGM-Material new generation education portal are compatible with the Secondary Education Institutions GLC, follow the themes and learning outcomes in the curriculum at every grade level, and units and learning outcomes are based on in many applications. For example, when selecting a question from the Question Bank, it is a good example that the questions are sorted when the list button is pressed after the achievements are selected. It has been determined that attention is paid to this situation in other contents. As it can be understood from these examples, it is understood that in the OGM-

Material platform, first of all, all the learning outcomes in GLC are classified according to class level and presented in their contents accordingly.

Discussion and Conclusion

Finally, it has been concluded that the contents of the geography branch in the OGM-Material new generation education portal are in line with the Secondary Education Institutions Geography Lesson Curriculum, and that it follows the themes and learning outcomes at each grade level.

According to the results obtained as a result of the research, OGM-Material new generation education portal has rich geography contents. It is recommended to give importance to promotional activities so that all teachers and students can use these contents, to update the course contents according to the technological developments that are advancing day by day, to eliminate the problems encountered in the use of the menus in the portal (especially the pages that do not open and qrcode), and to strengthen the mobile infrastructure for students to use this system more.